

FINANCING OPPORTUNITIES FOR TEENAGERS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE PENTRU TINERI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

ZAGRABEI Renata, studentă, Specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail autor: zagrabei.renata@ase.md

Abstract: *Nowadays more young people are leaving the country because they don't have possibilities for development and implementation of a project. In fact, there are many institutions and organizations that finance these projects and that aim to help young people realize their dreams. With a single search on the internet we can find a lot of sites that have enough information about how and what we should do for the project to be financed, who we can turn to and what steps should be followed.*

Key-words: *finance, teenagers, program, opportunities, education, organizations, development.*

JEL CLASSIFICATION: O3, G23, F23, I21, I22, J11

INTRODUCERE

În Republica Moldova se oferă finanțare pentru o serie de proiecte și programe inițiate de tineri, studenți, organizații de tineret și de cei dornici pentru o schimbare socio-economică. Analiza acestor oportunități de finanțare au ca obiectiv identificarea programelor și oportunităților pentru tineri, argumentarea rolului programelor pentru menținerea tinerilor în țară și identificarea de finanțare a tinerilor pentru realizarea studiilor și afacerilor. Caracteristicile majore ale unui proiect urmăresc scopul definit și obiective bine stabilite, un ciclul de viață stabil, cu un început și un sfârșit, cu implicarea actorilor care înaintează și implementează proiectul. De asemenea se apreciază unicitatea ideii și aportul ei. Procesul investițional al unui proiect este însoțit de decizii de alocare a resurselor. Odată luată decizia de investire, trebuie aleasă soluția de finanțare. Aceasta poate fi una nerambursabilă, rambursabilă sau un mix din cele două. Finanțare se oferă sub mai multe forme, cum ar fi: granturi, subvenții, împrumuturi, credite și premii.

CONȚINUT DE BAZĂ

Pentru a structura un proiect, trebuie urmăriți câțiva pași:

Definire de obiective - se stabilesc beneficiile socio-economice care se obțin prin implementarea proiectului investițional;

Identificare proiect – se va determina cu precizie proiectul investițional și va fie evidențiat subiectul de analiză economică;

Analiza funcțiunilor – proiectul investițional nu înseamnă doar aspecte financiare, ci și aspecte ingineresti, de marketing, management, implementare, etc. Toate acestea sunt subiecte pe care sunt incluse în lucrarea propriu-zisă într-un mod acurat și profesionist;

Analiza financiară - previziunea fluxului de numerar generat prin implementarea proiectului ne ajută la calculul și analiza diferitelor rate solicitate de finanțator, în special cele ce țin de valoarea netă actualizată, rentabilitatea investiției, rentabilitatea afacerii, etc.;

Analiza riscului și a sensibilității - scopul acesteia este acela de a selecta variabilele critice care pot determina abateri de la cea mai bună estimare. În urma identificării acestora se pot lua și măsuri pentru controlul acestor variabile. Punem un mare accent pe această secțiune pentru că este un ghid foarte important pentru implementarea proiectului fiind și o condiție definită de cerințele oricărui investitor.

Mulți tineri aleg să plece din țară, motivul fiind insuficiența și incapacitatea dezvoltării, dar ceea ce nu știu ei este că sunt o mulțime de posibilități de implementare și de finanțare a unei idei cu scop educativ, tehnologic, social, infrastructural și dezvoltator.

	14-19ani	20-24ani	25-29ani	30-34ani
2018	22,1%	22,3%	27%	28,6%
2022	25%	19,3%	25,1%	30,6%

Tabel 1: Statistica tinerilor în Republica Moldova din 2018 până în 2022 pe vârste
Sursa: https://statistica.gov.md/ro/statistic_indicator_details/25

Unele dintre instituțiile din Republica Moldova care oferă finanțare sunt:

1. Comisia Europeană
2. **Ministerul Educației, Culturii și Cercetării**
3. **ODA (Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului)**

Comisia Europeană în colaborare cu Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură, Agenția Executivă pentru Cercetare și Fondul social european Plus oferă posibilități de finanțare în domeniul educației, formării, cercetării, agriculturii, voluntariatului și antreprenoriatului.

Un exemplu poate fi Erasmus+, care este programul UE în domeniile educației, formării, tineretului și sportului pentru perioada 2021-2027. Studenții din Republica Moldova au șansa să beneficieze de studii de la 2 la 12 luni în universitățile din Europa. Participarea la Programul Erasmus+ este gratuită și oferă numeroase avantaje:

- studii de calitate
- bursă lunară pentru acoperirea costurilor de ședere în străinătate
- acces la tehnologii de ultimă generație
- mediu internațional și multicultural
- posibilitatea de a călători
- lărgirea orizonturilor
- experiență de viață
- perspective mai bune de angajare la întoarcerea acasă

De acest program pot beneficia studenții înscriși la universitățile acreditate în Republica Moldova, indiferent de ciclul de studii: licență, masterat sau doctorat. Programul funcționează pe baza parteneriatelor încheiate, în prealabil, între universitățile din Republica Moldova și cele din Țările de Program Erasmus+. Lista parteneriatelor disponibile poate fi găsită la Departamentul Relații Internaționale al universității unde este înmatriculat studentul. Aplicarea se face prin depunerea dosarului de aplicare la Departamentul Relații Internaționale al universității la care este înmatriculat studentul. Procedura, lista actelor necesare pentru dosar și termenul limită de aplicare pot fi consultate, de asemenea, la Departamentul Relații Internaționale.

Condițiile de aplicare pot varia în dependență de clauzele acordului de colaborare dintre universitățile partenere. Experiența de peste hotare poate dura de la 2 până la 12 luni (24 de luni în cazul studenților la medicină). Valoarea bursei variază între 800 și 900 de euro lunar. În fiecare an universitățile din Moldova semnează noi parteneriate de mobilitate cu universitățile din Țările de Program.

Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului de asemenea propune și finanțează proiecte pentru tineri, iar unul dintre aceste programe este programul **“START pentru TINERI – o afacere durabilă la tine acasă”**.

Programul are ca obiectiv promovarea antreprenoriatului în rândul generației tinere pentru sprijinirea integrării socio-economice. Inițiativa de suport antreprenorial oferă facilități extinse în vederea valorificării potențialului antreprenorial al tinerei generații. Astfel, tinerii cu vârsta între **18 și 35 de ani**, care vor să inițieze sau să dezvolte o afacere, pot beneficia atât de suport consultativ/educațional, cât și de finanțare nerambursabilă sau credit cu porțiune de grant.

Impactul noului Program de susținere antreprenorială urmează a fi cuantificat prin atingerea următoarelor obiective: menținerea tinerilor în țară, inclusiv în zonele rurale; îmbunătățirea/dezvoltarea competențelor antreprenoriale ale tinerilor; sporirea numărului de afaceri cu elemente inovatoare și cu viziune strategică racordată la cadrul de dezvoltare durabilă. Prin intermediul Programului vor fi oferite două forme de suport financiar. Astfel, tinerii vor putea beneficia de granturi de până la **200 de mii lei**.

Totodată, tinerilor li se oferă posibilitatea de a accesa credite cu o parte nerambursabilă de **15%**, combinând finanțarea nerambursabilă cu resurse creditare avantajoase cu dobândă fixă.

Al treilea exemplu de instituție pentru finanțare este **Ministerul Educației, Culturii și Cercetării** a lansat **„Programul anual de Granturi,, pentru organizațiile de tineret**, care este dedicat susținerii și dezvoltării sectorului de tineret din Republica Moldova prin care se va oferi, în bază de concurs, suport logistic și financiar pentru realizarea inițiativelor, programelor și proiectelor de tineret, consolidând în acest mod cooperarea cu societatea civilă.

La concurs pot participa organizațiile de tineret din Republica Moldova care desfășoară proiecte și inițiative de tineret cu impact în politica de tineret la nivel național cât și regional. Organizațiile aplicante trebuie să dețină personalitate juridică, să fie organizație necomercială în care tinerii constituie 2/3 din numărul de membri și din componența organelor de conducere, iar scopurile sale statutare sunt orientate spre dezvoltarea personalității tinerilor și integrarea lor în viața publică. La concurs sunt încurajate să depună proiecte organizațiile de tineret care dispun de cofinanțare, acorduri de parteneriat din partea diferitor instituții și donatori locali și internaționali și pot justifica o contribuție proprie de cel puțin 20 la sută din valoarea totală a proiectului.

Pentru proiectele care se vor realiza la nivel local/regional, suma minimă acordată poate fi de **70000,00 lei până la 200000,00 lei maximum**.

Pentru proiectele care se vor realiza la nivel național/internațional, suma minimă acordată poate fi de **100 000,00 lei până la 350000,00 lei maximum**.

CONCLUZII/ RECOMANDĂRI

Tinerii din Republica Moldova au multe posibilități de a-și promova și finanța ideile inovatoare, de a se dezvolta și de a crește profesional. Există o multitudine de programe finanțatoare care dau posibilitatea tinerilor de a rămâne în țară, de a aduce aportul propriu și de a stimula inițiativa de a investi în propria țară. Este nevoie doar de dorință și ambiție pentru a pune în aplicare planul bine definit al ideii implementate. Problema cea mai amplă este lipsa de informare, lipsa promovării acestor programe de finanțare ceea ce duce la o diminuare a calității bunăstării naționale, a economiei, a

demografiei și a dezvoltării pe plan tehnologic. O idee nu este niciodată imposibilă de realizat, mai ales când sunt atâtea oportunități la care nu este greu de accesat, iar beneficierea de ele este mult probabil aprobată. S-a dovedit că este foarte ușor de a găsi cine să finanțeze proiectul doar la o singură căutare pe internet. Varietatea de instituții finanțatoare este foarte amplă, care diferă între ele de la domeniul de aplicare până la sumele propuse. Analiza câtorva dintre sutele de instituții de la noi din țară a arătat simplitatea de a aplica la acest beneficiu atât pentru sine, cât și pentru societate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Pașii unui proiect investitional- http://econsulting.md/pages_do/Consultanta/proiecte-investitionale
2. Programul “START pentru TINERI – o afacere durabilă la tine acasă” - <https://www.odimm.md/ro/startineri>
3. Informații generale despre Programul Erasmus+ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-a>
4. PROGRAMUL ANUAL DE GRANTURI PENTRU ORGANIZAȚIILE DE TINERET-
<HTTP://FINANTARE.GOV.MD/PROGRAMUL-ANUAL-DE-GRANTURI-PENTRU-ORGANIZATIILE-DE-TINERET/>
5. PROGRAMUL ANUAL DE GRANTURI PENTRU ORGANIZAȚIILE DE TINERET-
<HTTPS://MECC.GOV.MD/RO/CONTENT/PROGRAMUL-DE-GRANTURI-PENTRU-ORGANIZATIILE-DE-TINERET>
6. Tipuri de finanțare- https://european-union.europa.eu/live-work-study/funding-grants-subsidies_ro
7. Posibilități de finanțare pentru tineri- https://commission.europa.eu/funding-tenders/how-apply/eligibility-who-can-get-funding/funding-opportunities-young-people_ro
8. Statistica tinerilor în Republica Moldova din 2018 până în 2022 pe vârste -
<https://statistica.gov.md/ro/statistic-indicator-details/25>

Conducător științific: HACHI Mihai, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail: hachi.mihail.gheorghe@ase.md